

przez czynniki ludzkie i wyeliminować radość i dynamizm z postugi eklezjalnej. Pierwszym z tych czynników jest poczucie przegranej w duszpasterstwie, która przemienia duszpasterzy w niezadowolonych pesymistów. Drugim czynnikiem jest relatywizm życiowy, polegający na kierowaniu się w swej pracy zasadami nieewangelicznymi, lecz światowymi. Trzecim czynnikiem jest egoizm, który przesadnie dąży do zachowania własnej autonomii. Czyni on duszpasterza pragmatyka codzienności w odniesieniu do jego postugi duszpasterskiej. Lekarstwem, które ma przywrócić radość i dynamizm jest zdaniem Papieża pogłębienie osobistej wiary w Chrystusa, który udziela wierzącym koniecznej łaski do przewyciężenia stojących przed nimi trudności³⁶.

***

W nauczaniu papieża Franciszka odnajdujemy wiele wątków wskazujących na to, że Chrystus pozostaje niezmiennie niedościgłym wzorem dla duszpasterzy. Papieskie zalecenia dają się pogrupować wokół trzech istotnym elementów życia Zbawiciela, a mianowicie jego wcielenia i kenozy, ofiarniczego charakteru jego życia i śmierci oraz ewangelizacyjnego dynamizmu i wypływającej zeń radości i uwielbienia Boga Ojca. Choć w postudze duszpasterskiej nie jest się w stanie wypełnić całkowicie ideału jaki przyniósł Chrystus to duszpasterze nieustannie wyzwani są przez przykład Dobrego Pasterza do jego naśladowania wypełnianiu pasterskiej misji.

³⁶ Zob. EG 80-85; Lipiec, *Duszpasterstwo misyjne w nauczaniu papieża Franciszka*, s. 16-17.

Ks. mgr Krzysztof Wilczkiewicz – doktorant w Instytucie Teologii Pastoralnej i Katechetyki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie.

Dariusz Adamczyk

Misja miłości i służby ku pełni integralnego rozwoju – w świetle dokumentu „Ecclesia in Asia”¹

Adhortacja apostolska *Ecclesia in Asia* jest dokumentem posynodalnym, w którym zawarte są zagadnienia dotyczące historii chrześcijaństwa na kontynencie azjatyckim oraz aktualnych problemów Kościoła w Azji. Synod Biskupów dla Kościoła w Azji

odbył się w Watykanie w dniach od 18 kwietnia do 14 maja 1998. Jego celem było wyrażenie wdzięczności za dar wiary, jej potwierdzenie oraz rozważenie w relacji do kontekstu, w jakim winna ona być głoszona i wyznawana współcześnie w Azji².

¹ Jan Paweł II, Adhortacja apostolska *Ecclesia in Asia*, New Delhi 1999 [dalej: EAs].

² Por. EAs 3; J. Piotrowski, *Historia powstania i główne idee teologiczne Ecclesia in Asia*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Różański, Warszawa 2004, s. 100 nn.

Azja to największy kontynent na ziemi. Zamieszkuje go blisko dwie trzecie ludności całego świata. Jego cechą charakterystyczną jest różnorodność narodów, które są dziedzicami starożytnych kultur, religii i tradycji. Azja to kontynent o wielkiej i długiej tradycji duchowej, na którą składają się: buddyzm, taoizm, konfucjanizm, zaratusztrianizm, dżinizm, sikhizm, szintoizm, jak również powstałe na terytorium Azji największe religie świata: judaizm, chrześcijaństwo, islam i hinduizm. Jak przypomina Jan Paweł II wartości religijne zawarte w tych tradycjach oczekują na spełnienie w Jezusie Chrystusie³.

Azja to miejsce narodzin Jezusa i Kościoła. W Azji Jezus tchnął Ducha Świętego na swych uczniów i posłał ich na krańce świata, aby głosili Dobrą Nowinę. Tymczasem katolicy na tym kontynencie stanowią zaledwie 3% ogólnej liczby mieszkańców. Jest to zatem obecnie teren misyjny. Narody azjatyckie okazują głęboką tęsknotę za Bogiem, która może być zaspokojona przez Jezusa Chrystusa jako Zbawiciela wszystkich ludzi⁴. W tym kontekście warto zwrócić uwagę na aktualność twórczego i trudnego zadania ewangelizacji i łączenia jej z inkulturacją oraz w sposób szczególny na zagadnienie miłości i służby jako właściwej postawy człowieka względem bliźniego.

1. Jezus Chrystus jako dar

Podstawowym wymiarem życia Kościoła jest ewangelizacja. Kościół otrzymał dar jakim jest wiara w Jezusa

i tym darem musi się dzielić. To jest największy dar, jaki Kościół może dać Azji. Zbawcze działanie Jezusa ma swoje źródło w komunii Osób Boskich w Trójcy Świętej. Wszystkim, którzy wierzą w Jezusa, otwiera On drogę do bliskiej wspólnoty z Trójcą i wzajemnie pomiędzy sobą w Trójcy. Zbawcza misja Jezusa osiąga swój szczyt w tajemnicy paschalnej. On potęgą swojej miłości do Ojca i do całej ludzkości zniszczył grzech obdarzając każdego człowieka wyzwoleniem przez nawrócenie. Paschalna ofiara Jezusa jest darem pełni życia, który mógł być osiągnięty tylko przez umiłowanego Syna. On jako jedyny był zdolny do udzielenia pełnej odpowiedzi na miłość Ojca odrzuconą przez grzech⁵.

W Jezusie Chrystusie można rozpoznać, że Bóg nie jest daleki od człowieka, czy oddzielony od niego, lecz jest bardzo bliski każdemu człowiekowi i całej ludzkości we wszystkich sytuacjach życia. Taką nowinę chrześcijaństwo przekazuje światu. Jest to nowina, w której znajduje się źródło nieporównywanej pociechy i nadziei dla ludzi wierzących⁶.

Jezus Chrystus jednocześnie ukazuje całą prawdę o człowieczeństwie, w pełni obawia człowieka samemu człowiekowi. Jego słowa, czyny, a zwłaszcza męka, śmierć i zmartwychwstanie objawiają głębię znaczenia bycia człowiekiem. Przez Jezusa człowiek może poznać prawdę o sobie. Całe życie ziemskie Jezusa było całkowicie oddane miłości i służbie Ojcu i człowiekowi. Pokazuje to, że powołaniem każdego człowieka jest otrzymywanie miłości i odpowiadanie miłością. Jezus pokazał

³ Por. EAs 6; J. Konior, *Kościół w Chinach w obliczu Trzeciego Tysiąclecia. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 129 nn; M. Zięba, *Ecclesia in Asia*, http://www.centrumjp2.pl/wikijp2/index.php?title=Ecclesia_in_Asia.

⁴ Por. EAs 6; Sobór Watykański II, Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich *Nostra aetate*, Rzym 1965, p. 1 n; E. Sakowicz, *Dialog a przepowiadanie. Perspektywa azjatycka*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 183; M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

⁵ Por. J. Piotrowski, *Historia powstania i główne idee teologiczne Ecclesia in Asia*, s. 107.

⁶ Por. EAs 12.

niewyczerpalną zdolność człowieka do miłowania Boga i innych ludzi, nawet jeśli wymaga to wielkiego cierpienia. Opór wobec miłości jest w człowieku owocem grzechu i jest samoniszczący. Jezus na krzyżu łamie potęgę tego oporu i staje się spełnieniem ludzkości odnowionej według Bożego planu. W Jezusie ukazuje się wielkość i godność każdego człowieka w Bogu. On jest źródłem nowego stworzenia przez łaskę⁷.

Jezus jest jedynym i uniwersalnym Pośrednikiem zbawienia. To On sam wypełnił powszechny zbawczy plan Ojca. Jest ostatecznym objawieniem tajemnicy miłości Ojca do wszystkich ludzi i całego świata. „Nawet dla tych, którzy nie wyznają wprost wiary w Jezusa Chrystusa jako Zbawiciela, zbawienie pochodzi od Niego jako łaska, przez działanie Ducha Świętego. (...) Jezus jest Dobrą Nowiną dla ludzi wszystkich czasów i miejsc, którzy poszukują sensu egzystencji oraz prawdy swojego człowieczeństwa”⁸.

Zasadniczą częścią tajemnicy Jezusa i zbawienia jest Duch Święty, który stanowi źródło życia dla wszystkich stworzeń. Całe stworzenie jest wypełnione niekończącą się wymianą miłości, która cechuje wewnętrzne życie Trójcy Świętej. Jest ono wypełnione Duchem Świętym jako wzajemną miłością Ojca i Syna. W tym sensie autor natchniony pisze: „Albowiem Duch Pański wypełnia ziemię, Ten, który ogarnia wszystko” (Mdr 1,7). Jego obecność we wszystkich stworzeniach budzi ład, harmonię oraz współzależność. Ta powszechna obecność Ducha Świętego w stworzeniach nie da się

oddzielić od powszechnego zbawienia w Chrystusie. Ona wskazuje na Chrystusa, w którym całe stworzenie dostępuje odkupienia i wypełnienia. Jest ona jednocześnie ściśle związana ze zbawczym działaniem w Kościele jako Ciele Chrystusa⁹.

Duch Święty strzeże komunii między Jezusem i Jego Kościołem. Prowadzi też do pełni prawdy o Jezusie, świadczy o Nim, napędza Jego uczniów, aby mogli świadczyć o Jezusie (por. J 15,26 n; 16,7.13-15; Dz 1,8). Ubogaca Kościół charyzmatami i darami, sprawia, że wzrasta on w komunii, jako jedno Ciało składające się z wielu członków, którego głową jest Chrystus (por. 1Kor 12; Ef 4,11-16). Duch Święty jest zatem również głównym sprawcą ewangelizacji. Od Ducha Świętego Kościół otrzymuje moc, aby wypełnić Chrystusowe zbawienie w świecie. Kościół jest załącznikiem królestwa Bożego i oczekuje jego ostatecznego nadejścia¹⁰.

Duch Święty przygotowuje wszystkie narody, kultury, religie do zbawczego dialogu z Odkupicielem. Również w Azji jest pragnienie „wody żywej” (J 4,10; por. w. 14), które może ugasić w pełni tylko Jezus Chrystus. Te ludy również poszukują pełni życia. Kościół prowadzony przez Ducha Świętego, w misji miłości i służby, może doprowadzić je do spotkania z Chrystusem. Tylko bowiem w takim spotkaniu możliwe jest odnalezienie i poznanie prawdziwego Boga i posłanego Jezusa Chrystusa (J 17,3). Ta misja Kościoła może zostać wypełniona tylko w posłuszeństwie natchnieniom Ducha Świętego¹¹.

⁷ Por. EAs 13; Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor hominis*, Rzym 1979, p. 10; L. Fic, *Zbawienie w buddyzmie*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 217-230.

⁸ Por. EAs 14.

⁹ Por. EAs 15 n.

¹⁰ Por. Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, Rzym 1964, p. 13.

¹¹ Por. EAs 18; J. Piotrowski, *Historia powstania i główne idee teologiczne Ecclesia in Asia*, s. 108.

2. Głoszenie Jezusa Zbawiciela

Kościół winien być posłuszny nakazowi Chrystusa, aby każdy człowiek usłyszał Dobrą Nowinę Boga, który objawia się i daje siebie w Chrystusie. W ewangelizacji przepowiada się wprost Jezusa jako Pana. Chodzi o głoszenie Jego imienia, nauki, życia i obietnicy zbawienia. To świadczenie o Jezusie Chrystusie jest najszczytniejszą służbą Kościoła dla narodów Azji. Służba ta bowiem odpowiada na tęsknotę za Absolutem, odślania wartości i prawdy, które stanowią gwarancję integralnego ludzkiego rozwoju¹².

Proklamacja Dobrej Nowiny winna odbywać się w pełnym miłości szacunku i uznaniu dla słuchaczy i ich duchowości religijnej. Konieczne jest respektowanie prawa sumienia, co jest warunkiem, aby głoszenie nie naruszało wolności człowieka. Wiara bowiem zawsze domaga się udzielenia osobistej wolnej odpowiedzi na usłyszaną orędzie¹³. Ów szacunek nie zwalnia jednak z wyraźnego przepowiadania Ewangelii w pełni. W Azji dla wielu ludzi jest możliwe przyjęcie Jezusa jako jednego z objawień boskości czy Absolutu, albo jako jednego z „oświeconych”. Istnieje natomiast trudność co do przyjęcia Jezusa jako jedynego Zbawiciela. Są to trudności natury filozoficznej, kulturowej i teologicznej. Chodzi o wierzenia głęboko związane z wartościami kultury i specyficznymi światopoglądami w Azji¹⁴.

Jezus jest postrzegany w Azji jako obcy. Choć urodzony w Azji, to wielu uważa Go bardziej za postać zachodnią, niż azjatycką. Pomocą w głoszeniu

Ewangelii może być doświadczenie św. Pawła, który prowadził dialog ze swoimi słuchaczami na temat wartości filozoficznych, kulturalnych, religijnych (por. Dz 14,13-17; 17,22-31). Jan Paweł II pisze: „najważniejsze wyzwanie stanowi zadanie głoszenia Jezusa w sposób, jaki umożliwi ludom Azji utożsamienie się z Nim, będąc wiernym zarówno teologicznej doktrynie Kościoła, jak i własnym korzeniom azjatyckim”¹⁵.

Głoszenie Dobrej Nowiny o Jezusie jako jedynym Zbawicielu domaga się wyjaśnienia tej tajemnicy. Pierwsze przepowiadanie to ukazanie Jezusa jako wypełnienie tęsknot narodów azjatyckich wyrażonych w tamtejszych mitologiach i folklorze. Azjatyckim formom kultury bliskie są metody narracyjne. Stąd warto proklamować Jezusa Chrystusa przez opowiadanie Jego historii, przedstawianie przypowieści i symboli zawartych w Ewangeliach kanonicznych. Istotną wartość ma osobisty kontakt, co domaga się od ewangelizatora zrozumienia sytuacji słuchacza i przystosowania się do jego poziomu dojrzałości w formie i języku przekazu. Jednocześnie ciągle na nowo należy odkrywać „azjatyckie oblicze Jezusa” i poszukiwać metod przekazu, aby narody Azji mogły w pełni zrozumieć powszechne zbawcze znaczenie tajemnicy Jezusa Chrystusa i założonego przez Niego Kościoła¹⁶.

Istnieje podobieństwo między narracyjnymi tekstami biblijnymi a tekstami religijnymi typowymi dla Azji. Stąd w głoszeniu orędzia o zbawieniu tym narodom warto upowszechniać znajomość Pisma Świętego wśród wyznawców innych religii, pobudzać

¹² Por. Paweł VI, Adhortacja apostolska *Evangelii nuntiandi*, Rzym 1975, p. 22; Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio*, Rzym 1990, p. 46.

¹³ Por. Sobór Watykański II, Deklaracja o wolności religijnej *Dignitatis humanae*, Rzym 1965, p. 3 i 4; Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio*, p. 39.

¹⁴ Por. EAs 20.

¹⁵ Tamże.

¹⁶ Por. tamże.

i wspierać inicjatywy tłumaczenia Biblii na języki miejscowe, łączyć nauczanie Pisma Świętego ze złożonymi rzeczywistościami życia w Azji. Jan Paweł II pisze: „Słowo Boże ma naturalną moc dotykania serc ludzkich, ponieważ przez Pismo Duch Święty objawia Boży plan zbawienia świata”¹⁷.

Inkultuacja Ewangelii w Azji w dużej mierze zależy od zakorzenienia wspólnoty chrześcijańskiej w doświadczeniu Boga, co jest wynikiem żywej wiary. Ta okoliczność umożliwia wiarygodność głoszenia innym wypełnienia królestwa Bożego w Jezusie Chrystusie. Samo chrześcijańskie życie jest głosem Dobrej Nowiny. Chodzi o to, aby kontemplować Jezusa Chrystusa i nieustannie dążyć do coraz ściślejszego zjednoczenia z Bogiem. W Azji poszczególni ludzie i całe narody pragną doświadczenia Boga, tym bardziej chrześcijanie potrzebują duchowości modlitwy i kontemplacji. Misje bowiem są „działaniem w kontemplacji i kontemplacją w działaniu”¹⁸.

Nie można oddzielać modlitwy od ludzkiego rozwoju. Działania na rzecz sprawiedliwości, miłosierdzia, pomocy są powiązane z autentycznym życiem modlitwy i kontemplacji. Chodzi o tę samą duchowość będącą źródłem postęgi ewangelizacyjnej. Potrzeba do tego wiarygodnego świadectwa. „Osoba autentycznie religijna łatwo zdobywa szacunek i naśladowców w Azji. Wysoko ceni się tam modlitwę, post i różne formy ascezy. Wyrzeczenie, umartwienie, pokora, prostota i milczenie są uważane za wielkie wartości przez wyznawców wszystkich religii”¹⁹. Jest to tym bardziej ważne z racji azjatyckiego kontekstu. W wielu

miejscach Azji milczące świadectwo życia pozostaje jedynym sposobem proklamowania królestwa Bożego, ze względu na brak wolności religijnej lub systematyczne jej ograniczanie²⁰.

Podstawowym zadaniem jest łączenie ewangelizacji z inkultuacją. Piękno starożytnych tradycji sprzyja postawie szacunku, otwarcia i współpracy. Duch Święty rozsiewa ziarna prawdy w różnych religiach, kulturach, filozofiach, a także podtrzymuje ludzi w dążeniu do porozumienia i wzajemnej akceptacji. Jednakże głoszenie prawdy o Jezusie Chrystusie jako jedynym Pośredniku między Bogiem a ludźmi i jedynym Odkupicielem świata, koniecznie trzeba wystrzegać się synkretyzmu, powierzchownych zbieżności, aby nie utracić oryginalności Ewangelii. Przepowiadanie Jezusa Chrystusa w Azji zawiera wiele złożonych aspektów. I choć konieczne jest wyakcentowanie pewnych aspektów niewyczerpalnej tajemnicy Chrystusa, to niedopuszczalne jest naruszanie integralności wiary²¹.

Chodzi zatem o odkrywanie tego, co piękne i wspólne w różnych tradycjach z jednoczesnym eksponowaniem chrześcijaństwa w taki sposób, aby mogło być zrozumiane w kulturach tradycyjnych. Służy temu ukazywanie Jezusa Chrystusa jako Nauczyciela mądrości, Uzdrowiciela, Wybawcę, Przewodnika duchowego, Oświeconego, współczującego Przyjaciela ubogich, Dobrego Samarytanina, Dobrego Pasterza, Posłusznego Bogu, czy jako wcieloną Mądrość Bożą²².

Ważnym elementem głoszenia Jezusa Chrystusa w kontekście łączenia ewangelizacji z inkultuacją jest podkreślanie, że ta Dobra Nowina

¹⁷ EAs 22.

¹⁸ EAs 23. Por. Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio*, p. 90 n.

¹⁹ EAs 23.

²⁰ Por. J. Piotrowski, *Historia powstania i główne idee teologiczne Ecclesia in Asia*, s. 106.

²¹ Por. EAs 23; M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

²² Por. M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

nie burzy istniejącego porządku, aby go zastąpić innym, ale że stanowi ona wezwanie wobec danej kultury do wzniesienia się na nowy, wyższy poziom rozumienia i wyrażania²³.

3. Wiarygodność – w solidarności z ubogimi

Dopiero w tej perspektywie ewangelizacji, głoszenia daru Jezusa Chrystusa jako Zbawiciela, co jest podstawowym wymiarem życia Kościoła, można zwracać się ku wielkim problemom natury społecznej. Kościół musi być przy tym postrzegany jako uprzywilejowane miejsce spotkania człowieka z Bogiem. To miejsce jest wyborem Boga, który objawia w ten sposób swoją tajemnicę miłości i realizuje zbawczy plan. Tu zawiera się podstawowy cel Kościoła jako bycie sakramentem wewnętrznego zjednoczenia człowieka z Bogiem. W tym zjednoczeniu zakorzeniona jest komunია ludzi między sobą²⁴.

Komunię chrześcijan tworzy komunία z Jezusem Chrystusem. Trwanie w Chrystusie jest podstawowym wymogiem przynoszenia owocu (por. J 15,5), zwłaszcza komunii z innymi, co jest darem Chrystusa i Jego Ducha. A zatem komunία i misja są ze sobą nierozdzielnie związane. Komunία jest jednocześnie źródłem i owocem misji. Misja zaś służy komunii. Ta zdolność Kościoła do ewangelizacji wymaga służenia jedności we wszystkich jej wymiarach²⁵.

Kościół jest wezwany do realizowania wspólnoty życia wyrażającej się w służbie miłości wobec ubogich,

w duchu autentycznego i integralnego rozwoju osoby ludzkiej. Ludzki rozwój nie jest zagadnieniem dotyczącym jedynie kwestii technicznych czy ekonomicznych, lecz przede wszystkim jest zagadnieniem natury ludzkiej i moralności. To osoba ludzka jest sprawcą, ale i celem rozwoju. Integralny rozwój człowieka jest związany z godnością osoby ludzkiej i jej niezbywalnymi prawami, które zostały wpisane w ludzką naturę przez Boga. Prawa te w praktyce są często łamane, szczególnie w Azji. Wielu ludzi poddawanych jest poniżającym formom wyzysku i manipulacji. Stają się oni niewolnikami władzy ekonomicznej, nieludzkich systemów politycznych, technokracji, agresywności treści zawartych w środkach społecznego przekazu²⁶.

Chrześcijańska miłość nie zniewala, ani nie wyklucza nikogo. Szczególnie w miłości wobec ubogich zawarty jest priorytet służby, o którym świadczy cała chrześcijańska tradycja. Na kontynencie azjatyckim żyją jedne z najuboższych narodów na ziemi, wielu ludzi cierpi niedostatki, nędzę i wyzysk. To szczególnie ubodzy odnajdują najlepsze motywy chrześcijańskiej nadziei odnośnie ewangelicznego nakazu wzajemnego miłowania się na wzór Chrystusa (por. J 13,34). Kościół jest zobligowany do szczerego wypełniania tego nakazu słowem i czynem wobec ubogich²⁷.

Konieczna jest do tego wiarygodność w solidaryzowaniu się z ubogimi. Chodzi o prostotę życia naśladując Jezusa Chrystusa. Jan Paweł II pisze: „Prostota życia, głęboka wiara oraz prawdziwa miłość do wszystkich,

²³ Por. tamże.

²⁴ Por. *Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994, p. 775.

²⁵ Por. EAs 24.

²⁶ Por. EAs 32 n; F.J. Eilers, *Komunikacja ewangelizacyjna w świetle Ecclesia in Asia*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, s. 109 nn.

²⁷ Por. EAs 34.

szczególnie do ubogich i odrzuconych, są świetlanymi znakami Ewangelii wprowadzonej w czyn²⁸. Potrzeba zatem przyjęcia stylu życia zgodnego z nauczaniem Ewangelii, aby można było lepiej służyć dziełu ewangelizacji, aby Kościół (zwłaszcza w Azji) stawał się Kościołem ubogich i dla ubogich. Kościół jest bowiem wspólnotą miłości i służby. Stąd ludzie żyjący na najniższym szczeblu ekonomicznym, ofiary wyzysku, dyskryminowani z powodu kultury, koloru skóry, rasy, kasty, statusu majątkowego, sposobu myślenia, a także krzywdzeni i prześladowani z powodu przyjęcia chrześcijaństwa, czują się zauroczeni osobą Jezusa Chrystusa i Kościołem, którego ideą przewodnią jest miłość i służba²⁹.

Wyzysk i przemoc w Azji często jest spowodowana przez zdeprawowane struktury społeczne. Chodzi np. o zatrudnianie dzieci do pracy, analfabetyzm (rozprzestrzeniony zwłaszcza wśród kobiet), pedofilię, narkomanię. Są to krzywdy społeczne będące przejawami zła. Taki stan rzeczy jest pogłębiany przez ubóstwo oraz złe planowanie rozwoju narodowego. Do trudnych problemów dodać należy prześladowania chrześcijan w wielu krajach Azji, turystykę mającą na celu nadużycia seksualne wobec ubogich, często dzieci, wyzysk kobiet w społeczeństwie, a także dyskryminacja i przymus wobec nich stosowane w środowisku pracy, w domu, a nawet w samym systemie prawnym³⁰.

Zobowiązaniem Kościoła jest przeciwdziałanie tym problemom oraz działanie na rzecz najbardziej wykorzystywanych. Działania muszą mieć na celu obronę praw człowieka oraz promocję jego godności. Istnieje zatem potrzeba

solidnego przygotowania w zakresie katolickiej nauki społecznej, aby kompetentnie wpływać na warunki życia politycznego i ekonomicznego w duchu Ewangelii. Praktyczne działania musi cechować miłość preferencyjna na rzecz ubogich. Ta miłość nikogo jednak nie wyklucza, chodzi bowiem jedynie o pewną formę pierwszeństwa w służeniu³¹.

Jan Paweł zwraca uwagę, że „Służba rozwojowi ludzkiemu rozpoczyna się od służby samemu życiu. Życie jest wielkim darem powierzonym nam przez Boga: On nam je daje i zadaje. Jesteśmy zatem stróżami życia, nie jego właścicielami. Otrzymujemy ów dar w sposób wolny i będąc za niego wdzięczni, nigdy nie możemy zaprzestać szanować go oraz bronić od jego początku aż do naturalnego kresu. Od momentu poczęcia życie ludzkie zawiera w sobie stwórcze działanie Boga i na zawsze pozostaje w szczególny sposób związane ze Stwórcą, który jest źródłem życia oraz jego jedynym kresem. Nie ma prawdziwego postępu, prawdziwego społeczeństwa cywilnego ani prawdziwego ludzkiego rozwoju bez poszanowania życia ludzkiego, szczególnie życia tych, którzy nie posiadają głosu, którym mogliby się bronić. Życie każdej osoby, również dziecka w łonie matki oraz człowieka chorego, upośledzonego czy podeszłego wiekiem, jest darem dla wszystkich³². Papież podkreśla również wagę zaangażowania w budowanie systemu opieki charytatywnej, systemu zdrowia i edukacji, a jednocześnie zaangażowanie chrześcijan w środkach społecznego przekazu i tworzenie mediów katolickich³³.

²⁸ Tamże.

²⁹ Por. E. Sakowicz, *Dialog a przepowiadanie. Perspektywa azjatycka*, s. 194 n.

³⁰ Por. EAs 34; M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

³¹ Por. M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

³² EAs 35.

³³ Por. M. Zięba, *Ecclesia in Asia*.

Podsumowanie

Azja obfituje w pluralizm religii i doświadczeń duchowych. Jednakże w Jezusie Chrystusie jest nowość, której nie posiada żadna z owych religii. On przez swoje człowieczeństwo ukazał Boga, który przybliżył się do ludzi i nie jest już Bogiem dalekim, ale bardzo bliskim człowiekowi. Jedyność i niepowtarzalność Chrystusa jest istotą chrześcijaństwa. Ta wyjątkowość prawdy o Jezusie Chrystusie, który zbawia człowieka, jest darem dla Azji. W Nim jest źródło wielkości i godności każdego człowieka.

Kościół jest wspólnotą świadectwa wiary, ma charakter apostołski i misyjny. Jego celem jest przemienianie trudnej rzeczywistości społecznej w taki sposób, aby poszczególne osoby mogły odnaleźć swą ludzką godność w kontekście osoby i dzieła Jezusa Chrystusa jako jedynego Zbawiciela i aby miały życie w obfitości (por. J 10,10). Ten uniwersalny wymiar tajemnicy zbawienia obliguje do wielkiego zadania odkrywania

„azjatyckiego oblicza Jezusa”. Nie wolno jednak zapomnieć, że najważniejszą formą inkulturacji jest świadectwo chrześcijańskiego życia. Ewangelia wpisuje się w kulturę narodu, gdy sami chrześcijanie żyją darem nowego życia, które otrzymali od Jezusa, kiedy się modlą, medytują i dają świadectwo miłości. Dopiero w tym kontekście powinna być podejmowana działalność na polu społecznym i rozwiązywanie problemów, wobec których Kościół nie może pozostawać obojętny.

Założony przez Jezusa Chrystusa Kościół jest wezwany do służby na rzecz rozwoju ludzkiego. Chodzi o rozwój integralny suponujący godność osoby ludzkiej i jej niezbywalne prawa. Owa służba musi opierać się na chrześcijańskiej miłości, która nie zniewala, ani nie wyklucza nikogo. Sprawdzianem zaś prawdziwej miłości chrześcijańskiej jest służba wobec najuboższych. To w solidarności z ubogimi Kościół staje się szczególnie wiarygodny w swoim posłannictwie głoszenia zbawczego orędzia.

Bibliografia

- Eilers F.J., *Komunikacja ewangelizacyjna w świetle Ecclesia in Asia*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Róžański, Warszawa 2004, s. 109-127.
- Fic L., *Zbawienie w buddyzmie*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Róžański, Warszawa 2004, s. 217-230.
- Jan Paweł II, Adhortacja apostołska *Ecclesia in Asia*, New Delhi 1999.
- Jan Paweł II, Encyklika *Redemptor hominis*, Rzym 1979.
- Jan Paweł II, Encyklika *Redemptoris missio*, Rzym 1990.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 1994.
- Konior J., *Kościół w Chinach w obliczu Trzeciego Tysiąclecia. Przeszłość, teraźniejszość i przyszłość*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Róžański, Warszawa 2004, s. 129-142.
- Paweł VI, Adhortacja apostołska *Evangelii nuntiandi*, Rzym 1975.
- Piotrowski J., *Historia powstania i główne idee teologiczne Ecclesia in Asia*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Róžański, Warszawa 2004, s. 97-108.
- Sakowicz E., *Dialog a przepowiadanie. Perspektywa azjatycka*, w: *Ecclesia in Asia. Wybrane problemy Kościoła w Azji w świetle posynodalnej adhortacji Jana Pawła II*, red. J. Róžański, Warszawa 2004, s. 181-202.
- Sobór Watykański II, Deklaracja o stosunku Kościoła do religii niechrześcijańskich *Nostra aetate*, Rzym 1965.
- Sobór Watykański II, Deklaracja o wolności religijnej *Dignitatis humanae*, Rzym 1965.
- Sobór Watykański II, Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium*, Rzym 1964.
- Zięba M., *Ecclesia in Asia*, http://www.centrumjp2.pl/wikip2/index.php?title=Ecclesia_in_Asia [dostęp: 25.03.2016]

Dr hab. Dariusz Adamczyk, prof. UP – Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie.